

Teofil Lijewski
1930–2010

W dniu 10 listopada 2010 r. zmarł w wieku 80 lat Profesor dr hab. Teofil Lijewski, ceniony w Polsce i za granicą geograf ekonomiczny, zasłużony przede wszystkim w badaniach z zakresu geografii transportu, przemysłu i turystyki. Należał do grona najstarszych pracowników Instytutu Geografii PAN (obecnie Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN), z którym związał większość swojego życia zawodowego i przeszedł wszystkie etapy kariery naukowej. W 1999 r. obchodziliśmy jubileusz 45-lecia Jego pracy naukowej, a w 2000 – 70-lecie urodzin (por. Przegląd Geograficzny, 2001, 1–2, s. 197–200). Od mniej więcej 10 lat przebywał na zasłużonej emeryturze, był jednak nadal czynnym członkiem Rady Redakcyjnej Przeglądu Geograficznego.

Teofil Lijewski należał do pokolenia, które bezpośrednio doświadczyło wojny, okupacji i okresu powojennego. Urodzony w Poznaniu w rodzinie kolejarskiej w 1930 r., do wybuchu II wojny światowej zdołał ukończyć zaledwie dwie klasy szkoły powszechnej, w okresie okupacji kształcił się w domu, a w wieku 14 lat został przymusowo zatrudniony jako robotnik na poczcie. Zimą 1944/1945 r. musiał, podobnie jak inni polscy robotnicy, kopać na przedpolach Poznania rowy przeciwczołgowe, mające powstrzymać nacierającą Armię Czerwoną. Przeżył miesięczne oblężenie miasta (22 stycznia–23 lutego 1945 r.) i zniszczenie rodzinnego domu. Przed zakończeniem wojny zdołał jednak ukończyć pierwszą klasę gimnazjum.

W latach 1945–1950 mieszkał w Jeleniej Górze, dokąd rodzina Lijewskich przeniosła się w poszukiwaniu nowego mieszkania. Tam w Liceum im. S. Żeromskiego w 1950 r. uzyskał maturę jako prymus wśród 104 abiturientów. Jednak, wobec sprzeciwu ZMP (nie był członkiem tej organizacji), nie otrzymał nagrody. Pobyt w Jeleniej Górze miał także pozytywne strony, zaszczerpił bowiem w młodym sympatyku kolei również zamiłowanie do turystyki, krajoznawstwa i fotografii.



W październiku 1950 r. wrócił do Poznania na studia geograficzne na Uniwersytecie Poznańskim. Jeszcze jako student brał udział w badaniach naukowych nad małymi miastami przewidzianymi na przyszłe ośrodki powiatowe (pod kierunkiem Antoniego Kuklińskiego), działał też w Studenckim Kole Naukowym. Po skończeniu studiów I stopnia, rozpoczął studia specjalistyczne z geografii ekonomicznej, które ukończył w 1955 r. pracą magisterską pod kierunkiem prof. Józefa Czekalskiego. Już w czasie studiów pracował jako kontraktowy zastępca asystenta na Studium Zaocznym SGPiS przy ówczesnej Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu.

W 1955 r. przeniósł się do Warszawy i podjął pracę projektową w Biurze Urbanistycznym Warszawy, w którym pracował do początku 1959 r., awansując w międzyczasie na starszego projektanta. Podjął też studia aspiranckie w zakresie geografii ekonomicznej na Uniwersytecie Warszawskim, które ukończył w 1958 r. Jesienią tegoż roku został zatrudniony w Instytucie Geografii PAN, gdzie początkowo interesował się geografią transportu. Na podstawie oryginalnych źródeł zestawił pełny chronologiczny wykaz dat otwarcia wszystkich linii kolejowych na obecnym terytorium Polski (*Rozwój sieci kolejowej Polski*, Dokumentacja Geograficzna, 5, 1959). Uczestniczył w badaniach terenowych w ówczesnym województwie białostockim. W 1961 r. obronił rozprawę doktorską pt. *Stosunki komunikacyjne na obszarze województwa białostockiego*, pisaną początkowo pod kierunkiem prof. Jerzego Kostrowickiego, a następnie prof. Stanisława Leszczyckiego.

Jako adiunkt Teofil Lijewski badał wyposażenie Polski w sieć transportu publicznego (PKP, PKS, transport miejski) i jego rozwój. Jako pierwszy w Polsce zajął się wszechstronnie problematyką dojazdów do pracy, czego rezultatem była rozprawa habilitacyjna pt. *Dojazdy do pracy w Polsce* (Studia KPZK PAN, 15, 1967). Dzisiaj jest to praca klasyczna, cytowana przez wszystkich zajmujących się codzienną ruchliwością ludności.

Przez następną dekadę zajmował się problematyką geografii przemysłu, co pośrednio wiązało się z pełnieniem funkcji kierownika Zakładu Geografii Przemysłu i Komunikacji (1966–1978). Wraz z S. Leszczyckim redagował podręcznik *Geografia przemysłu Polski* (PWN, 1972), a następnie razem z S. Misztalem kierował pracami nad *Atlasem przemysłu Polski* (IGiPZ PAN, 1975). Atlas był pierwszym dokładnym przedstawieniem kartograficznym lokalizacji zakładów przemysłowych w Polsce. Za koncepcję i opracowanie *Atlasu* otrzymał wraz z S. Leszczyckim i S. Misztalem w 1976 r. Nagrodę Państwową II stopnia. Była to pierwsza Nagroda Państwowa za opracowanie geograficzne. Rekapitulację badań wspomnianej dekady stanowiła niezwykle wartościowa monografia pt. *Uprzemysłowienie Polski 1945–1975* (PWN, 1978).

W połowie lat 1970. Teofil Lijewski powrócił do swych wcześniejszych zainteresowań badawczych i opublikował cenną monografię *Geografia transportu Polski* (PWE, I wydanie – 1977; II wydanie – 1986). Do chwili obecnej, mimo upływu wielu lat, nie doczekaliśmy się lepszej, kompleksowej pracy w zakresie tej tematyki. Po krótkim pobycie stypendialnym w RFN, napisał monografię *Infrastruktura transportowa Republiki Federalnej Niemiec* (Studia KPZK PAN, 78, 1982). W 1980 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego nauk geograficznych.

Prawdziwym sukcesem wydawniczym okazała się książka *Geografia turystyki Polski* (PWN, V wydań) zainicjowana przez T. Lijewskiego, a napisana wspólnie z dwoma auto-

rami wrocławskimi – B. Mikułowskim i J. Wyrzykowskim. Praca doczekała się pięciu wydań w latach 1985–2008! Jeszcze stosunkowo niedawno Profesor wspominał o korekcie ostatniego wydania.

Teofil Lijewski podejmował również tematykę regionalną. Opublikował monografię ówczesnego województwa warszawskiego (*Województwo warszawskie. Zarys geograficzno-ekonomiczny*, PWN, 1968), był współautorem pięknie wydanej publikacji *Polska – przyroda, człowiek, gospodarka* (PWN, 1974), autorem wielu haseł w *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej* PWN i odrębnej monografii *Austria* (PWN, 1987). W 1988 r. T. Lijewski otrzymał tytuł naukowy profesora zwyczajnego nauk geograficznych. Był promotorem 4 rozpraw doktorskich, a także recenzentem w 18 przewodach doktorskich i 12 habilitacyjnych (nie tylko prac geograficznych).

Brał udział w przygotowaniu reformy administracyjnej kraju, opracowując projekt podziału powiatowego. Proponował ograniczenie liczby województw do około 25. Był redaktorem, autorem lub współautorem map transportowych w *Atlasie Rzeczypospolitej Polskiej* (IGiPZ PAN, 1997). Uczestniczył w badaniach służących wyznaczeniu makroregionu funkcjonalnego Warszawy i badaniach obszarów pogranicznych Polski. Zajmował się hierarchią ośrodków centralnych i koncentracją aktywności gospodarczej i społecznej w 150 większych miastach Polski.

Najwięcej uwagi poświęcał jednak problemom transportu, obserwując jego żywiołowy wzrost i płynące stąd zagrożenia, wypowiadał się m.in. na łamach kolejnych tomów Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG. Krytycznie oceniał nadmierną ekspansję energo- i terenochłonnego transportu drogowego i regres zdecydowanie bardziej przyjaznego dla środowiska transportu kolejowego oraz trakcji elektrycznej w miastach. Dużo miejsca poświęcał też integracji polskiej sieci transportowej z siecią europejską. W latach 1994–2000 był Przewodniczącym, a następnie Honorowym Przewodniczącym Komisji Geografii Komunikacji PTG. Z Polskim Towarzystwem Geograficznym Profesor Lijewski związany był zresztą już od 1953 r., a w latach 1984–1987 był Przewodniczącym Oddziału Warszawskiego, zaś w 2001 r. został odznaczony Medalem PTG.

Inną dziedziną działalności Teofila Lijewskiego była popularyzacja wiedzy. Opublikował wiele artykułów i notatek popularnonaukowych, przede wszystkim w czasopismach takich jak *Geografia w Szkole* i *Poznaj Świat*. Był współautorem podręczników geografii ekonomicznej Polski, atlasów szkolnych, encyklopedii i leksykonów. Wraz z J. Kwiatkiem wydał *Podręczny leksykon geograficzny. Polska* (Troja, Toruń 1993) i najobszerniejsze dzieło – *Leksykon miast polskich* (Muza SA, 1998).

Profesor Lijewski był człowiekiem niezwykle pracowitym – opublikował łącznie około 400 prac naukowych, z których ważniejsze podałem w V tomie Prac Komisji Geografii Komunikacji PTG (1999, s. 11–23). W Jego dorobku jest m.in. kilkanaście monografii, a także około 50 prac niepublikowanych, dotyczących geografii transportu i przemysłu, oddziaływania przemysłu na środowisko, bogactw mineralnych Polski i zagospodarowania przestrzennego regionów. Część tych prac ma charakter ekspertyz, a inne nie mogły ukazać się drukiem ze względu na ingerencję cenzury.

Teofil Lijewski był aktywny również poza swoim Instytutem – w PTTK (od 1952 r.), w Towarzystwie Urbanistów Polskich uzyskał status rzeczoznawcy w zakresie planowania przestrzennego, a członkiem Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

PAN był od 1990 r. Był członkiem Rad Naukowych w Ośrodku Badawczym Ekonomiki Transportu, Koszalińskim Ośrodku Naukowo-Badawczym i w Radzie Naukowo-Ekonomicznej przy Wojewodzie Kieleckim. W latach 1969–1971 był Sekretarzem Rady Naukowej IG PAN. Od 1970 r. był członkiem różnych komisji i grup studialnych w Międzynarodowej Unii Geograficznej. Uczestniczył także w pracach redakcyjnych: w latach 1969–1971 był redaktorem naczelnym Dokumentacji Geograficznej, później redaktorem Bibliografii Geografii Polskiej i wieloletnim członkiem Rady Redakcyjnej Przeglądu Geograficznego, o czym już wspominałem. W latach 1981–2005 był członkiem międzynarodowej Rady Redakcyjnej *Transport Reviews* (Routledge), czasopisma z tzw. listy filadelfijskiej.

Profesora Lijewskiego poznałem na początku 1976 r., kiedy rozpoczynałem pracę w IGiPZ PAN, w kierowanej przez Niego Pracowni Geografii Komunikacji i Rekreacji. Zawsze podziwiałem Jego niezwykłą pracowitość i rzetelność w pracy naukowej. Pod tym względem powinien stanowić wzór do naśladowania, zwłaszcza dla młodszego pokolenia naszych kolegów-geografów. Jego teksty zawsze były starannie dopracowane, napisane prostym, lecz pięknym i precyzyjnym językiem naukowym. Jego opracowania w wielu przypadkach dotyczyły problematyki wcześniej niebadanej. Mimo niekwestionowanych osiągnięć, niespotykanej wiedzy i autorytetu, jakim się cieszył w środowisku polskich geografów, Profesor Lijewski pozostał przyjaznym, życzliwym i skromnym człowiekiem, niezabiegającym o zaszczyty i wyróżnienia. I takim pozostanie w naszej pamięci.

Został pochowany na cmentarzu w Pyrach.

Zbigniew Taylor
IGiPZ PAN, Warszawa



Peter Jurczek
1949–2010

Dnia 22 czerwca 2010 r. zmarł po krótkiej, szybko wyniszczającej chorobie Profesor dr hab. Peter Jurczek, znakomity niemiecki geograf społeczno-ekonomiczny, specjalizujący się w problematyce szeroko pojętego rozwoju regionalnego. Znaczna część Jego działalności naukowej związana była z Europą

Środkowo-Wschodnią, owocnie współpracowali z nim m.in. geografowie polscy.

Profesor Jurczek urodził się 3 września 1949 r. we Frankfurcie nad Menem. W 1976 r. na tamtejszym Uniwersytecie im. J.W. Goethego ukończył studia geograficzne i został zatrudniony w Instytucie Geografii Kultury. W latach 1977–1993 pracował w Instytucie Nauk o Ziemi Uniwersytetu w Bayreuth, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery akademickiej. W 1980 r. uzyskał stopień naukowy doktora filozo-

fii w zakresie geografii na Uniwersytecie we Frankfurcie nad Menem, a w 1987 r. habilitował się na Uniwersytecie w Bayreuth na podstawie rozprawy pt. *Zmiany kierunków podróży urlopowych w Republice Federalnej Niemiec*. Od 1994 r. związał się z Uniwersytetem Technicznym w Chemnitz, gdzie uzyskał profesurę w zakresie geografii społecznej i ekonomicznej. Był to szczególnie twórczy okres Jego działalności, obfitujący w liczne inicjatywy naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Jedną z nich było utworzenie Saksońsko-Czeskiego Centrum Szkolnictwa Wyższego, co niewątpliwie miało związek z pochodzeniem Jego rodziców (przybyli do Niemiec z Ostrawy). Centrum to stało się miejscem ożywionej współpracy transgranicznej na pograniczu niemiecko-czeskim, a jej efektem były liczne wspólne projekty badawcze, publikacje naukowe, seminaria i wymiana studentów. Kolejną inicjatywą było powołanie na Uniwersytecie Technicznym w Chemnitz Instytutu Studiów Europejskich, którego dyrektorem był od 2009 r.

Od 2005 r. prof. Jurczek prowadził na dużą skalę badania procesów rozwoju społeczno-gospodarczego w wielu krajach świata (Nowa Zelandia, Malezja, Korea Południowa, Kanada, Bułgaria) oraz studia porównawcze przemian światowych metropolii (Auckland, Seul, Singapur, Vancouver). Wiele tych projektów było współfinansowanych przez fundacje Friedricha Naumanna, Konrada Adenauera, Friedricha Eberta, Hanssa Seidela i Roberta Boscha.

Peter Jurczek pełnił liczne funkcje w organizacjach i towarzystwach naukowych. W latach 1979–1985 był jednym z członków-założycieli i członkiem zarządu Stowarzyszenia Badań Regionalnych Ren-Men (RRM). W okresie 1990–1994 był doradcą naukowym Komisji Polityki Regionalnej i Gospodarki Przestrzennej Unii Europejskiej. Od 1998 r. był członkiem-korespondentem Akademii für Raumforschung und Landesplanung (ARL), a od 2004 r. członkiem-korespondentem Fińskiego Towarzystwa Geograficznego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się współorganizowane przez niego od 1997 r. międzynarodowe sympozja na temat procesów transformacji geopolitycznej i rozwoju regionalnego krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Był redaktorem serii wydawniczej Kommunal- und Regionalstudien (od 1986 r.) oraz czasopisma Beiträge zur Kommunal- und Regionalentwicklung (od 1992 r.), a także członkiem rad redakcyjnych licznych czasopism geograficznych (zwłaszcza w Republice Czeskiej). Otrzymał liczne wyróżnienia i nagrody naukowe. Wykładał na wielu uniwersytetach krajowych i zagranicznych.

Od połowy lat 90. P. Jurczek zintensyfikował współpracę z geografami krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w tym z Polski. Szczególnie silne związki łączyły go z Instytutem Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, gdzie wygłaszał wykłady, a z jego pracownikami przygotowywał wspólne publikacje dotyczące problematyki transgranicznej i rozwoju regionalnego (m.in. w 2009 r. wraz z niżej podpisanym był współredaktorem zeszytu tematycznego Quaestiones Geographicae pt. *Changing Concepts, Trends and Experiences in Regional Development and Regional Policy*). Jego śmierć przerwała dalsze plany rozwoju tej współpracy. Profesor Jurczek pozostanie jednak w naszej życzliwej pamięci jako jeden z tych geografów niemieckich, którzy od początku przemian w Europie Środkowo-Wschodniej aktywnie włączyli się w przełamywanie negatywnych konsekwencji jej podziału, a międzynarodową współpracę z krajami daw-

nego „bloku wschodniego” uczynili jednym z priorytetów swej działalności naukowej i organizacyjnej.

We wrześniu 2009 r. z okazji jubileuszu 60-lecia urodzin Prof. Jurczka ukazała się dedykowana Jemu książka pod wymownym tytułem *Geographie kennt keine Grenzen* [*Geografia nie zna granic*]. Dziś odczytuję ten tytuł jako życiowe credo Profesora.

Tadeusz Stryjakiewicz

Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, Poznań

**II Ogólnopolska Konferencja Naukowa
z cyklu „Procesy transformacji obszarów wiejskich”:
„Obszary wiejskie: wielofunkcyjność, migracje, nowe wizje rozwoju”
Cedzyna, 27–28 września 2010 r.**

We wrześniu 2010 r. w Cedzynie k. Kielc odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu „Transformacja obszarów wiejskich” pt. „Obszary wiejskie: wielofunkcyjność, migracje, nowe wizje rozwoju”. Konferencję zorganizował Instytut Geografii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, przy współudziale Świątokrzyskiego Biura Rozwoju Regionalnego, Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w Warszawie, Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN w Warszawie oraz Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN w Warszawie. Patronat nad spotkaniem objęli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – dr Marek Sawicki, Rektor UJK prof. Regina Renz, poseł na Sejm RP Andrzej Pałys oraz Marszałek Województwa Świątokrzyskiego Adam Jarubas.

Na konferencji wygłoszono 12 zamówionych referatów poświęconych problematyce wielofunkcyjności obszarów wiejskich oraz nowym wizjom ich rozwoju. W wystąpieniach podejmowano zarówno zagadnienia teoretyczne, jak i przedstawiano wyniki badań empirycznych.

Obrady odbywały się w 4 turach, którym przewodniczyli kolejno: prof. Andrzej Rosner, prof. Krystian Heffner, dr hab. Roman Rudnicki i prof. Zbigniew Ziolo.

Wygłoszone referaty można podzielić na dwie grupy. Pierwsza – to wystąpienia dotyczące transformacji obszarów wiejskich w Polsce. Prezentowano tu problematykę kierunków przekształceń obszarów wiejskich (Z. Ziolo), przemian demograficznych i społecznych (A. Rosner, I. Bukraba-Rylska), a także gospodarczych (M. Jasiulewicz, W. Kamińska). Dużo miejsca poświęcono tematyce ewolucji zagospodarowania przestrzeni wiejskiej (K. Heffner, J. Bański).

Druga grupa referatów dotyczyła regionalnych problemów rozwoju wsi. R. Rudnicki podkreślił rolę zewnętrznych funduszy i polityki w kształtowaniu zmian na obszarach wiejskich. Z. Makiela przedstawił zakres wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich w woj. podkarpackim, E. Baran zaprezentowała wiejskie obszary depopulacji w Polsce południowo-wschodniej, a I. Kopacz zajęła się analizą związków między poziomem życia a procesami depopulacji na obszarach wiejskich woj. świętokrzyskiego. Jako ostatni referat wygłosił M. Mularczyk, który podjął próbę powiązania wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich z teorią kontaktów na przykładzie gminy Bieliny.

Przedstawione referaty stanowiły częściowe podsumowanie dotychczasowych badań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich i przegląd możliwości zastosowania wyników badawczych w działaniach aplikacyjnych. Mogą również być podstawą do dyskusji nad uwarunkowaniami i kierunkami ich strukturalnych przemian, w szczególności tych, które prowadzą w stronę wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

W spotkaniu, podobnie jak w poprzednim roku, wzięli udział pracownicy uniwersytetów i instytucji badawczych z Polski oraz praktycy – pracownicy urzędów marszałkowskich z całego kraju. Sądząc po obszerności i poziomie dyskusji oraz atmosferze obrad, taki typ konferencji naukowej budzi duże zainteresowanie. Dlatego organizatorzy już planują kolejne spotkanie, które odbędzie się w październiku 2011 r. w województwie świętokrzyskim.

Wygłoszone referaty zostały opublikowane w Studiach KPZK PAN¹.

Konferencja była współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach III Schematu Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Wioletta Kamińska
Instytut Geografii, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy
Jana Kochanowskiego, Kielce

¹ W. Kamińska, K. Heffner (red.), 2011, *Obszary wiejskie: wielofunkcyjność, migracje, nowe wizje rozwoju*, Studia KPZK PAN, 133, Warszawa.

Informacja dla Autorów

Przegląd Geograficzny publikuje oryginalne prace teoretyczne, metodologiczne i empiryczne (**niebędące typowymi przyczynkami ani wstępnymi wynikami badań, zwłaszcza empirycznych**) z zakresu szeroko pojmowanej problematyki geograficznej i przestrzennego zagospodarowania kraju. Zapraszamy Autorów do współpracy z naszym kwartalnikiem przez nadsyłanie wartościowych artykułów i notatek, materiałów dyskusyjnych, recenzji (w tym oprogramowania geograficznego) oraz sprawozdań. Przestrzeganie poniższych zaleceń formalnych usprawni prace redakcyjne i przyczyni się do szybszej publikacji nadsyłanych materiałów.

Uwagi ogólne. Złożenie przez Autora tekstu do Przeglądu Geograficznego oznacza, że **materiał nie jest przewidziany do druku w innym wydawnictwie**. Prosimy o przysyłanie materiałów w postaci elektronicznej, z powklejanymi rycinami i tabelami, w łatwym do odczytania formacie (Word, ew. PDF, ale wówczas prosimy dane o Autorze zamieszczać na osobnej stronie, a nie tytułowej artykulu) – w postaci, w jakiej zostaną przesłane do recenzji. Można także przesłać tekst w postaci wydruku komputerowego, w trzech egzemplarzach całości, łącznie z rycinami i tabelami. Tekst powinien być napisany zwięźle, ale jasno, w dowolnej wersji edytora MS Word for Windows i mieć następującą objętość: artykuł – 4000–6000 słów, wyjątkowo – jeśli temat tego wymaga – nieco dłuższy; notatka i materiał dyskusyjny – do 4000 słów; recenzja i sprawozdanie – 800–1200 słów. Powyższe objętości obejmują również piśmiennictwo, przypisy, streszczenie angielskie i tabele. Tekst powinien być wydrukowany jednostronnie z podwójną interlinią i szerokimi marginesami. Autorzy-obcokrajowcy proszeni są o nadsyłanie zweryfikowanych tekstów w języku angielskim, gdyż w tym języku będą publikowane ich prace.

Strona tytułowa. Na pierwszej stronie prosimy w kolejności umieścić: tytuł pracy w języku polskim, tytuł w języku angielskim, imię i nazwisko Autora(-ów), afiliację, adres(y), e-mail(e), zarys treści (nie dłuższy niż 100 słów), słowa kluczowe. Nie więcej niż sześć słów kluczowych, podanych w osobnym wierszu, powinno dotyczyć: jedno – tematu, jedno – obszaru, jedno – metody badawczej, oraz trzy inne. Dane Autora(-ów) nie powinny pojawiać się w innym miejscu pracy, gdyż jest ona anonimowo przesyłana do co najmniej dwóch recenzentów.

Tekst nie powinien zawierać wyróżnień ani podkreśleń. Śródtytuły, ograniczone do pierwszego i drugiego rzędu, można zaznaczyć ołówkiem na marginesie. Prosimy o ograniczenie liczby i objętości przypisów do niezbędnego minimum. Przypisy, numerowane kolejno, należy umieścić na osobnej kartce. W tekście opracowania, przy powoływaniu się na piśmiennictwo, należy podawać nazwisko autora oraz rok publikacji, np. (Nowak, 1999; Kowalski, 2000) lub według A. Nowaka (1999), a przy cytowaniu również numer strony, np. według A. Nowaka (1999, s. 5). W powołaniach na więcej prac tego samego autora, które ukazały się w tym samym roku podaje się: (Bunge, 1987a, b). W przypadku wspólnej publikacji dwóch autorów podaje się: (Marshall i Wood, 1995), a trzech i więcej autorów: (Ford i inni, 1996). W wykazie piśmiennictwa, jednakże, należy podać wszystkich autorów. Konieczna jest pełna zgodność nazwisk i roku publikacji w tekście i w wykazie piśmiennictwa.

Piśmiennictwo, ograniczone do literatury cytowanej, w porządku alfabetycznym, zamieszczone na osobnych kartkach, należy opracować bez skrótów, według poniższego wzoru:

• artykuły w czasopismach:

Grobelska H., 1999, *Plejstocen Białorusi*, Przegląd Geograficzny, 71, 4, s. 447–469.

• rozdziały w pracach zbiorowych:

Easton G., 1992, *Industrial network: a review*, [w:] B. Axelsson, G. Easton (red.), *Industrial Networks: A New View of Reality*, Routledge, London-New York, s. 3–27.

• serie wydawnicze:

Kielczewska-Zaleska M., 1956, *O powstawaniu i przeobrażaniu kształtów wsi Pomorza Gdańskiego*, Prace Geograficzne, IG PAN, 5, Warszawa.

- książki, monografie:

Ebdon D., 1995, *Statistics in Geography*, Blackwell, Oxford, 2 wyd.

Kozłowski S. (red.), 1988, *Przemiany środowiska geograficznego Polski*, Ossolineum, Wrocław.

Mały słownik odmiany nazw własnych, 2002, red. A. Ciesłowska, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków.

- prace niepublikowane:

Szawłowska H., 1990, *Przemiany własnościowe w handlu*, Instytut Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji, Warszawa, maszynopis powielony.

W przypadkach wątpliwych (np. Occasional papers) prosimy podawać wszystkie dane bibliograficzne.

Tabele powinny być opracowane podobnie jak w bieżących zeszytach kwartalnika, najlepiej w programach MS Word lub Excel. Każda tabela powinna zawierać zwięzły tytuł (w języku polskim i angielskim) i kolejny numer (u góry) oraz źródło danych (u dołu). Główna tabeli powinna być dwujęzyczna. Prosimy nie stosować edycji ramek, cieniowania wierszy i kolumn, itp.

Ilustracje. Fotografie powinny być wykonane na odpowiednim poziomie technicznym, a mapy – zgodnie z zasadami kartografii. Wykresy, diagramy i mapy, opisane jako ryciny, powinny mieć jednolitą numerację (numery rycin zaznaczone ołówkiem); tytułów nie należy umieszczać na rycinach. Objasnienia fotografii i rycin, w języku polskim i angielskim, powinny być umieszczone na osobnej kartce. Objasnienia legendy map (w jęz. polskim i angielskim) należy zamieścić na mapach, a nie w formie odsyłaczy. Wraz z artykułem lub notatką Autor dostarcza trzy egzemplarze kopii ilustracji, a gotowe do reprodukcji oryginały – dopiero po przyjęciu pracy do druku. Przy planowaniu wielkości rycin należy uwzględnić format kwartalnika (B5) i zmniejszenie ich podczas reprodukcji do podstawy 126 mm. Większe ryciny (na wklejkach) będą zamieszczane jedynie w wyjątkowych przypadkach. Po wykorzystaniu ilustracje zostaną zwrócone Autorowi tylko na specjalne życzenie.

W dołączonych rycinach linie nie powinny być cieńsze niż 0,3 punktu, a symbole i opisy muszą być czytelne także po zmniejszeniu. Preferowane programy to CorelDRAW!, Adobe Illustrator, Photoshop; wykresy mogą być opracowane w MS Excel, a czarno-białe również w MS Word. Ryciny opracowane w innych programach powinny być zapisane w formacie EPS lub TIFF (o rozdzielczości nie mniejszej niż 600 dpi). Prosimy o upewnienie się, czy konwersja nie spowodowała pogorszenia jakości rycin.

Streszczenie. Na osobnej kartce Autor powinien dostarczyć streszczenie w języku angielskim, o ile to możliwe, zweryfikowane przez *native-speakera*. Objętość streszczenia: około 2 strony (1000 słów). Osobno, na końcu tekstu, prosimy dołączyć zarys treści i słowa kluczowe przetłumaczone na język angielski, poprzedzone nazwiskiem Autora i tytułem artykułu – ten fragment potrzebny jest do celów bibliograficznych i należy go zapisać jako osobny plik.

Akceptacja materiału, zapis elektroniczny. Po uzyskaniu pozytywnych recenzji i wprowadzeniu ewentualnych poprawek do artykułu lub notatki, Autor dostarcza ostateczną wersję materiału wraz z oryginałami rycin. W przypadku materiałów dyskusyjnych, recenzji i sprawozdań Autor dostarcza wersję cyfrową równocześnie z wydrukiem. W każdym przypadku wersja drukowana musi być identyczna z zapisem elektronicznym.

Korekta ogranicza się tylko do poprawienia błędów technicznych. Wszelkie zmiany tekstu są kosztowne i dlatego prosimy Autorów o dostarczanie wyłącznie dopracowanych tekstów. Korekta powinna być wykonana i zwrócona do Redakcji niezwłocznie. Jeśli korekta nie zostanie zwrócona w ciągu 8 dni, wówczas wykona ją Redakcja.

Pozostałe uwagi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji stylistycznej tekstów. W korespondencji z Redakcją prosimy o korzystanie z poczty elektronicznej (e-mail: l.kwiat@twarda.pan.pl). Po wydrukowaniu, Autor otrzymuje bezpłatnie 25 nadbitków artykułu, a po kilka egzemplarzy pozostałych materiałów.

Cena zł 40,-
w tym 5% VAT

Przegląd Geograficzny

Kwartalnik

Warunki prenumeraty poprzez RUCH SA

• Prenumerata krajowa

Wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe RUCH SA właściwe dla miejsca zamieszkania. Termin przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową – do 5 dnia miesiąca poprzedzającego okres rozpoczęcia prenumeraty.

W Internecie [http:// www.prenumerata.ruch.com.pl](http://www.prenumerata.ruch.com.pl)

• Prenumerata opłacana w złotych ze zleceniem wysyłki za granicę

Informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela RUCH SA, Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33; telefony: (022) 532 87 31, (022) 532 87 68; infolinia 0 800 120 029,

wpłaty na konto w banku PEKAO SA IV O. Warszawa,

Nr 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub kasa Oddziału.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Pocztowym należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty i rodzaj wysyłki (pocztą lotniczą czy zwykłą). Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% droższa od krajowej.

Terminy wpłat na prenumeratę zagraniczną:

do 20 XI na I kwartał roku następnego

do 20 V na III kwartał roku bieżącego

do 20 II na II kwartał roku bieżącego

do 20 VIII na IV kwartał roku bieżącego

• Dostawa zamówionej prasy następuje w sposób uzgodniony z zamawiającym.

*

Bieżące i poprzednie numery można nabyć w Dziale Wydawnictw IGiPZ PAN, ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa, e-mail: wydawnictwa.igpz@twarda.pan.pl, a także zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w: Warszawska Drukarnia Naukowa PAN, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8; tel.: (22) 628 76 14 w. 102 dystrybucja@wdnpan.pl; www.publikacje-naukowe.pl

*

RUCH SA fulfills foreign customers' orders, starting from any issue in the calendar year: tel.: 0 800 120 029, (+4822) 532 87 68, fax: (+4822) 532 87 31, (+4822) 532 87 32.

Our journal is also available through:

Foreign Trade Enterprise ARS POLONA

ul. Obrońców 25, 03-933 Warszawa, Poland

fax (+4822) 509 89 00

Indexed/Abstracted in: Bibliographie Géographique Internationale; Current Geographical Publication – Contents; GEOBASE.